

кіноіндустрія, видавничі та інші виконавські і візуальні мистецтва;
– культурні та цифрові послуги, реклама та зв'язки з громадськістю;
– образотворче і сценічне мистецтво;
– традиційна культура: творчі ремесла, декоративно-прикладне мистецтво, фестивалі;
– пам'ятки культурної спадщини: бібліотеки, пам'ятки археології, музеї та виставки [1].

Отже, Україна залишається осередком національної самобутності та унікальності, завдяки традиціям та історичним подіям міжнародного значення, динамічній культурі і людям різних національностей, що в сукупності забезпечує їй сталі переваги та відчуття натхнення і спритності для посилення економічного зростання в найближчому майбутньому. Відтак, в Україні є значний потенціал для розвитку як креативних індустрій, так і стимулювання креативних проектів в інших галузях економіки.

Список використаних джерел

1. Свінцицька О.М., Ткачук В.О. / Креативна економіка та креативні індустрії : навчальний посібник, 2020. – 218. ISBN 978-966-683-558-4
2. Креативна економіка та менеджмент : навчальний посібник / Г. В. Назарова, Ю. В. Сотнікова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 160 с. ISBN 978-966-676-718-2

УДК 008-026.15(1-11)(1-15)-04

МІЖКУЛЬТУРНІ ВІДМІННОСТІ У КРЕАТИВНОМУ ВИМІРІ

Р.В. Множинська, кандидат філософських наук, доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: східна культура, творчість, система переконань, західна культура, генеративний процес, концепції.

Дослідників завжди цікавило питання, як певна національна культура формує креативність різних народів світу та яким шляхом йдуть їх емпіричні узагальнення. Вплив культури на творчість зазвичай проявляється трьома способами: люди з різних культур або середовищ мають різні концепції творчості; особи з різних культур, особливо з індивідуалістичних і колективістських культур, демонструють відмінності в творчих процесах і способах обробки творчого мистецтва (наприклад, корисність здається важливішою за новизну на Сході, тоді як новизна здається важливішою за корисність на Заході), творчість може бути оцінена за допомогою різних показників на основі саме культурного змісту і результати є точними лише тоді, коли використовуються культурно відповідні або культурно справедливі засоби.

Творчість, ключовий інженер для сприяння соціальної гармонії, сталого людського розвитку, технологічних винаходів і наукової революції, проявляється в людській діяльності на різних рівнях, від повсякденного життя до передових технологічних галузей. На сьогодні не існує консенсусного визначення творчості, однак, згідно зі стандартним визначенням, творчість часто сприймається як здатність створювати щось нове.

В даний час безпрецедентне значення надається творчості завдяки впровадженню орієнтованих на політику, інноваційних стратегій національного розвитку та все більш актуальних глобальних проблем, таких як глобальне потепління та тероризм. Можливо, саме з цих причин дослідженню та застосуванню творчості приділялася значна увага за останні роки, і багато важливих висновків щодо творчості було виявлено за допомогою різноманітних методів і підходів дослідження. Творчість, як ключовий продукт людської культури та інструмент збагачення культури, має надзвичайно тісні, але складні стосунки з культурою. У певному сенсі творчість притаманна культурі. Простіше кажучи, якщо культура є «тлом», то творчість є «об'єктом», який, ймовірно, стане новим «фоном» для майбутньої «творчості (об'єктів)». Без залучення культури ніхто не може добре жити і займатися творчістю. Як саме культура формує креативність з точки зору міжкультурних відмінностей?

Творчість глибоко вкорінена в усіх культурах, але її визначення та атрибути відрізняються в різних культурах. Дослідники вважають, що дихотомія «Захід» і «Схід» є одним із найвпливовіших підходів до характеристики (потенційних культурних) відмінностей у розумінні та визначенні творчості [3]. «Схід» зазвичай стосується азійських країн, особливо країн Східної Азії, таких як Китай, та інших країн, на які впливає його культура, таких як Японія чи Корея; вони мають загальну схожість у соціальних і культурних аспектах, які відрізняються від «західних» країн. Згадані країни часто вважаються такими, що значною мірою представляють «колективістські культури» (тобто культури, які підкреслюють, що колективні інтереси мають переважати інтереси окремих людей і що вписування в колектив важливіше, ніж бути унікальним) і мають подібну традицію, яка простежує її походження та конфесійні вподобання, наприклад даосизм, буддизм і конфуціанство. Навпаки, «Захід», зазвичай вважається таким, що відображає «індивідуалістичні культури» (тобто ті, що цінують цілі та інтереси особистості над колективними інтересами та цілями групи) це країни західної Європи, Канада, Австралія та Нова Зеландія, які тісно пов'язані з культурою Стародавньої Греції та ідеями християнства, іудаїзму та раціональності [2].

Будучи складним і багатоступеневим процесом, творчість може включати різні компоненти та процеси. Іншими словами, творчість є наслідком людського мислення, яке включає різноманітні творчі процеси і оперує набором існуючих уявлень, понять, об'єктів, символів, правил чи

понять. Творчість, здається, не з'являється у вакуумі чи ізольованою від різних матеріалів. Матеріали, які залучаються або обробляються під час творчості, включають уявлення, концепції, об'єкти, символи, правила чи поняття, які фактично походять із індивідуального та групового контекстного досвіду чи певної культури і, безсумнівно, включають культурні елементи. Особливий інтерес представляє вплив культури на творчі процеси або етапи в різних контекстах або культурах. Однак цей підхід не передбачає, що процеси, що лежать в основі творчості в різних культурах, є абсолютно різними, без будь-яких стандартних чи нормативних процесів чи етапів; скоріше, це означає, що дослідники з різних культур схильні вивчати різні творчі процеси або способи обробки і призначають різний ступінь важливості одному аспекту творчого процесу.

Творчість охоплює як новизну, так і корисність. Ці концепції відповідають двом критичним процесам творчості: генеративний процес отримання та доступу до інформації та знань і їх рекомбінації для вироблення нових ідей і дослідницький процес пошуку нових і потенційно корисних комбінацій ідей і оцінки життєздатності потенційних рішень. Так акцент на нових або «проривних» результатах краще відповідає західній або індивідуалістичній системі переконань, яка базується на ідеалах індивідуальності, свободи та демократії. Навпаки, зосередженість на корисності відображає сильну опору на традиції, а східні або колективістські суспільства, які міцно ґрунтуються на ідеалах взаємозалежності, співпраці, колективності та авторитаризму, розвинули чіткий погляд на притаманне значення унікальності, оригінальності. Аналогічно, різні ступені значущості приписуються радикальній творчості чи інноваціям та поетапній творчості чи інноваціям. На Сході у творчості домінує поступова або поетапна модель, а на Заході — модель радикальної творчості [3]. Зокрема, деякі дослідження показали, що в культурах Східної Азії, зокрема в китайській культурі, існує як сильне бажання творчості, так і великий страх і неприйняття радикальної творчості [3]. У нещодавніх дослідженнях, які вивчали креативні процеси, що лежать в основі творчого розуміння, зокрема досвіду прозорливості, дослідники помітили, що невеликі радикальні уявлення або радикальна реструктуризація (що, на думку китайців, відбувається лише під час вирішення проблеми). головоломки; відрізняється від стійкості більш радикальних форм творчості (наприклад, радикальне розуміння, реструктуризація чи креативність), які цінують жителі Заходу [2]. По суті, культурна відмінність у бажаних моделях обробки творчості або творчих процесах корениться в відмінностях системи вірувань між Сходом і Заходом. Зокрема, у східних регіонах творчість характеризується як триваючий процес, що включає «круговий рух; навпаки, на Заході творчість вважається «лінійним рухом до нової точки» і «прозорливим виробництвом, досягнутого індивідами, зайнятими в робочому процесі з кінцевим початком і кінцем» [1]. Творчість є складною та культурно-чутливою. Отже, міжкультурні відмінності в концептуалізації, обробці та

вимірюванні креативності ґрунтуються на протилежностях східної та західної культур. Тому такою важливою є роль культури у визначенні та оцінці творчості та підтримці творчих процесів. Культура може впливати на творчість, і цей вплив може проявлятися в тому, що люди з різних контекстів або культур, які мають різні концепції творчості, і люди з різних контекстів або культур приймають або вважають за краще використовувати різні креативні процеси у своїх творчих спробах. Оскільки визначення та оцінка творчості сильно залежать від культури, більшість спостережуваних відмінностей у фактичній творчості може бути результатом культурних відмінностей. Майбутні дослідження повинні докладати більше зусиль для ретельного вивчення впливу культури на «консенсусні компоненти чи операції» творчості або стандартні процеси чи критерії творчості. Окрім того факту, що культура, включаючи мову та середовище, може виховувати творчість, культура також може відігравати важливу роль у творчості у сприянні особистісної самореалізації внутрішньої сутності людини.

Список використаних джерел

1. Барнет Б., Еванз Д. Дизайн мислення. – К.: Наш Формат. 2018. – 224 с.
2. Chu, Y. K. «Oriental views on creativity» in Psi factors in creativity. eds. A. Angoff and B. Shapiro (New York: Parapsychology Foundation). 1970. – 50 s.
3. R.Strazdas, J.Černevičiūtė, Ž. Jančoras, R. Kregždaitė, V. Morkevičius. Macro, meso and micro factors for creative industry development: continuous improvements and system innovations. – Vilnius.2015. – 300 p.

УДК 11/33

КРЕАТИВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗНАННЯ В ТRENДАХ КУЛЬТУРИ МИСЛЕННЯ

Н.В. Савчук, кандидат економічних наук

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

Ключові слова: креатив, освіта, економіка, наука, культура, мислення.

Якщо говорити про саме поняття «економічного знання», то воно з'явилося відносно недавно. Власне, економічне знання стверджується тоді, коли воно стає ринковим продуктом. В цьому і полягає основний смисл сучасного економічного знання. Але сьогодні проблема економічного знання, як і всього знання в цілому, в контексті сучасних епістемологічних дискурсів, набуває нових аспектів розуміння.

Як і кожний культурно-інтелектуальний феномен, економічне знання не може існувати в якості самостійної одиниці. Історія його розвитку показує, що воно завжди постає лише у взаємозв'язку з іншими формами